

8957/25

FEDERALNI

MINISTERSTVO ZAHRANIČNICH VĚCÍ

K č. j.: 013.538/89-ZPO

TAJNÉ

Výtisk č.: 28

Počet listů: 17

INFORMACE

o průběhu a výsledcích zasedání výboru ministrů
zahraničních věcí členských států Varšavské smlouvy ve Varšavě
ve dnech 26.-27. října 1989

Zasedání výboru ministrů zahraničních věcí /VMZV/ se konalo
v období zvyšující se dynamiky vývoje mezinárodní situace a zá-
važných změn ve vztazích Východ - Západ i uvnitř členských zemí
Varšavské smlouvy /VS/.

Vyznačovalo se některými specifickými rysy. Pořádala ho ze-
mě, v níž byla nedávno vytvořena vláda vedená představitelem So-
lidarity, jejímž stoupencem je i nový ministr zahraničních věcí
K. Skubiszewski. Poprvé se jednání zúčastnili i ministři odpovědní
za vnější ekonomické vztahy.

Celkově zasedání proběhlo ve věcném a z politického hlediska
konstruktivnějším ovzduší než se očekávalo. Změna vlády v PLR
průběh jednání podstatně neovlivnila. Polská strana zdůrazňovala
kontinuitu své účasti ve VS.

V souladu s programem účastníci zhodnotili plnění závěrů Politického poradního výboru /PPV/ VS v Bukurešti /7.-8.7.1989/ a předchozího VMZV v Berlíně /11.-12.4.1989/. Posoudili průběh a perspektivy vídeňských jednání o snížení konvenčních ozbrojených sil a o opatřeních k posílení důvěry a bezpečnosti v Evropě. Zvláštní pozornost věnovali současnému stavu a dalším možnostem celoevropské hospodářské spolupráce.

Hostitelská strana připravila návrhy tří dokumentů: komuniké, interního protokolu a prohlášení o celoevropské ekonomické spolupráci. První dva dokumenty byly po dopracování odsouhlaseny na úrovni ministrů. Přes veškeré úsilí většiny delegací se však nepodařilo dokončit prohlášení k ekonomickým otázkám.

Jednání o komuniké a protokolu byla věcná, se snahou o nalezení kompromisních řešení. Všichni účastníci se vyslovili pro stručné komuniké. Důraz byl kladen na nové prvky v mezinárodní situaci. Záměrem bylo odrazit zejména vytvářející se podmínky pro radikální změny ve vztazích mezi evropskými zeměmi, pro postupné překonání rozkolu Evropy a pro definitivní odstranění přežitků studené války. Šlo však současně i o zahrnutí do textu takových otázek jako jsou zpochybňování poválečných hranic, snahy obnovit diskusi o této problematice, respektování práv suverénních států včetně občanství, nebezpečí posilování neonacismu a revanšismu v některých západoevropských zemích, pokusy o destabilizaci situace v Evropě, nutnost řešit bilaterální spory bez zasahování vojensko-politických bloků.

Komuniké obsahuje některé nové nebo upřesněné návrhy, např. na navazování kontaktů mezi VS a NATO v různých oblastech, na urychlení vídeňských jednání a podepsání prvních dohod o konvenčním odzbrojení za účasti hlav států v druhé polovině 1990. o vytvoření režimu "otevřeného nebe", k zahájení jednání o vojenském námořnictvu, uzavření konvence o úplném zákazu a likvidaci chemických zbraní v r. 1990. námět na provedení mezinárodních konzultací o konverzi vojenské výroby.

Interní protokol - na rozdíl od berlínského zasedání výboru, kde v důsledku pozice RSR nebyl přijat - byl tentokrát odsouhlasen bez větších potíží. Kromě rutinních informací o průběhu zasedání protokol obsahuje ustanovení o prodloužení mandátu existujících pracovních skupin expertů včetně skupiny k ekologické bezpečnosti, jejímž gestorem je ČSSR. Bylo dohodnuto, že do příštího zasedání výboru se uskuteční v Sofii porada náměstků ministrů zahraničí k hnutí nezúčastněných zemí. V Moskvě proběhne setkání expertů k přípravě kodaňské schůzky konference o lidské dimenzi KBSE a v Berlíně k bonnské konferenci o ekonomické spolupráci. BLR navrhla vytvoření pracovní skupiny k integračním procesům v Evropě, ale RSR vystoupila proti. V protokolu je vzat na vědomí úmysl Maďarska uspořádat druhou část mezinárodní konference o režimu "otevřeného nebe" v Budapešti.

K projednávanému bodu o celoevropské hospodářské spolupráci mělo být vypracováno příslušné prohlášení. Jeho přijetí před bonnskou ekonomickou konferencí by vyjádřilo zájem členských zemí VS zintenzivnit vzájemně výhodnou spolupráci při prohlubování

ekonomické dimenze helsinského procesu. Přijetím tohoto dokumentu by státy VS rovněž dokumentovaly posílení politických aspektů našeho svazku.

Jednání o prohlášení bylo poznamenáno značnými věcnými i procedurálními problémy. Nejdříve delegace RSR neměla k posuzování návrhu dokumentu potřebný mandát. Později odmítla vzít za základ jednání polský návrh. Při jednáních o kompromisním textu, jehož základem se staly pasáže navržené SSSR, projevovala rumunská delegace malou ochotu k zohlednění stanovisek ostatních účastníků. Odmítala realistické hodnocení integračních procesů a dokonce použití termínu integrace. Za nepřijatelné označovala některé formulace převzaté ze závěrečného dokumentu vídeňské následné schůzky.

Rovněž maďarská delegace neměla velký zájem na přijetí prohlášení a zvláště v závěrečné fázi neprojevila připravenost ke kompromisům. Zásadní námitky vůči požadavkům RSR zdůvodňovala nutností zachovat kvalitu dokumentu a potřebou zahrnout do textu nové jevy.

Vzhledem k této situaci bylo na návrh PLR a Maďarska hodnuto prohlášení zatím nepřijímat. Současně bylo dohodnuto pokračovat v jeho přípravě na dvou zasedáních skupiny expertů: první se uskuteční v lednu 1990 ve Varšavě s tím, že i zde by se jednalo o přípravě na bonnskou ekonomickou konferenci.

Vystoupení ministrů potvrdila shodu členských států v zásadních otázkách. Všemi účastníky byl kladen důraz na posilování součinnosti v rámci Varšavské smlouvy v zájmu odzbrojení, upevnění bezpečnosti a důvěry, demokratizace vztahů mezi státy a

rozvoje spolupráce. Velkou pozornost delegace věnovaly nezbytnosti bezpodmínečného respektování nedotknutelnosti hranic, územní celistvosti, nezávislosti a svrchovanosti států. Společné bylo i úsilí dát impuls urychlení vídeňským jednáním o konvenčních ozbrojených silách i o opatřeních k posílení důvěry a bezpečnosti v Evropě. Shodná stanoviska, která zazněla i v projevech ministrů, jsou odražena v komuniké.

E.A. Ševardnadze ve svém vystoupení uvedl, že zasedání VMZV se koná v přelomovém období pro VS. Její základ tvoří národní zájmy jednotlivých zemí a potřeby jejich bezpečnosti. Svazek je nutno přizpůsobit požadavkům doby a najít novou rovnováhu národních a kolektivních zájmů. Ve vztazích států VS existují problémy, ale nikoli krize. Sovětské vedení vyvine maximální úsilí pro překonání obtíží a udělá vše, aby ke krizi nedošlo.

Velké otevřenosti bylo dosaženo ve vojenské oblasti. Na pořad dne se dostalo posouzení myšlenky globální otevřenosti. Důležité je dosáhnout dohody o 50 % snížení strategických útočných zbraní /SÚZ/. Jaderné odzbrojení celkově nepokračuje žádoucím tempem, ale pohybuje se vpřed. Návrat zpět není politicky možný.

Do popředí se stále více dostávají vídeňská jednání o konvenčních silách. Největším problémem je pro SSSR vojenské námořnictvo. Nelze snižovat konvenční výzbroj, pokud není jisté, že k posunu dojde i u námořnictva. Nynější situace je v neprospěch SSSR a VS. Přesto však existuje naděje na dosažení dohody o konvenčních silách. Socialistické země ji potřebují spolu

s jistotou, že nás Západ nevtáhne do zbrojení na moři. SSSR by v dané etapě uspokojilo rozšíření opatření důvěry i na vojenské námořnictvo.

Pro urychlení vídeňských jednání jsme navrhli setkání hlav států KBSE ve druhé polovině 1990 pro podpis dohody o konvenčním odzbrojení a schůzku zaminirů pro jeho přípravu. Současná etapa vídeňských rozhovorů vyžaduje přesnější rozpracování našich pozic ve zvláštní komisi pro odzbrojení nebo na dvoustranných konzultacích. Ke kvalitativnímu posunu dochází u taktických jaderných zbraní v Evropě.

Vyjádřil znepokojení nad růstem revanšistických nálad v NSR. Poukázal na to, že ve VS bychom ze vzniklé situace měli vyvodit odpovídající závěry a posoudit všechny aspekty.

V celoevropské hospodářské spolupráci existují příznivé předpoklady pro novou úroveň mnohostranného partnerství. Nelze o něm hovořit bez spojitosti s evropskou integrací. Důležité je to, aby integrační procesy na Východě a Západě nebyly izolované a pomáhaly formování jednotného evropského ekonomického prostoru. Západní partnery bychom měli ubezpečit, že socialistické země se orientují na bezpodmínečné dodržování "pravidel soužití" v evropském domě na základě vzájemné otevřenosti ekonomik. Doporučil společně posoudit cesty navázání dialogu s ESVO. Za důležitou označil pravidelnou výměnu informací o dvoustranných ekonomických vztazích se západními státy a ekonomickými seskupeními.

Naši účast na ekonomické konferenci v Bonnu bychom měli využít k vytvoření příznivějších podmínek pro zahraničně-ekonomickou činnost našich zemí. Měla by dát silný impuls celoevropské hospodářské spolupráci a pokrokovým formám součinnosti.

Společně je třeba řešit i problémy konverze vojenské výroby, mj. proto, že její snižování v SSSR se týká využití příslušných výrobních kapacit ve spojeneckých zemích. Velkou pozornost věnoval ochraně životního prostředí a potřebě internacionalizovat úsilí o odvrácení ekologické hrozby.

Měníci se podmínky nutně vyvolávají potřebu přeměny VS z vojensko-politické na politicko-vojenskou organizaci. Velký význam SSSR přikládá vytvoření stálého politického pracovního orgánu. Není třeba se obávat, že stálý orgán omezí suverenitu států a stane se nadnárodním nástrojem /plný text viz příloha II/.

Za nepřítomného P.Mladenova vystoupil jeho náměstek I. Ganjev. Vysoce ocenil duch Wyomingu, svědčící o realističtější politice Západu k ZSS. Za zvlášť důležité označil vypracování strategie urychlení vídeňských jednání. Navrhl posoudit klady a záporny koncepce minimálního jaderného odstrašování a vypracovat odsouhlasené pozice k režimu "otevřeného nebe", vojenským doktrínám a chemickým zbraním.

Vyslovil se pro vypracování společného dokumentu VS o spolupráci v boji s narkotiky. Vystoupil proti pokusům o destabilizaci situace v některých ZSS. Obiášňoval stanovisko BLR ke sporu

s Tureckem. Zdůraznil, že jednotu VS dostává nový obsah v podmínkách plurality názorů a modelů socialistického vývoje. Zvláštní význam BLR přisuzuje vytvoření stálého orgánu VS. Vzdvihl polskou iniciativu na vytvoření společného parlamentního orgánu států VS.

Maďarsky ministr **G.Horn** zdůrazňoval pozitivní tendence, které vytvářejí dobré podmínky pro politické, hospodářské a sociální reformy v socialistických zemích. Západ, podle jeho slov, na tento vývoj reaguje příznivě a projevuje tak vysokou zodpovědnost. Případná revize nynějšího kursu rozvíjení dialogu a spolupráce se Západem by měla pro socialistické země závažné důsledky.

V zájmu urychlení odzbrojovacích jednání ve Vídni považuje za potřebnou těsnější spolupráci MZV a generálních štábů VS. Podpořil návrh na setkání ministrů zahraničí zemí KBSE v únoru 1990 k řešení klíčových otevřených problémů na vídeňských jednáních. Podtrhl význam integračních procesů výrazně ovlivňujících celoevropskou hospodářskou a vědeckotechnickou spolupráci socialistických zemí. Akcentoval známá maďarská stanoviska o důležitosti třetího koše a vytváření jednotného právního prostoru v Evropě. Zdůrazňoval význam přehodnocení úlohy a cílů VS z hlediska adaptace k novým realitám celoevropského procesu.

Ministr zahraničí NDR **O.Fischer** poukázal na pokračující zbrojení zemí NATO, koordinované zasahování do vnitřních záležitostí socialistických zemí, nebezpečí růstu neonacismu v

NSR a vyhlášení hesel o nutnosti překonat výsledky druhé světové války. Vyslovil se pro urychlení probíhajících odzbrojovacích jednání. Podpořil zahájení jednání o taktických jaderných zbraních v Evropě. Považuje za nutné zabránit kompenzaci budoucích ujednání o odzbrojení zaváděním nových zbraní. Doporučil, aby zvláštní komise pro odzbrojení VS přistoupila k rozpracování společného stanoviska k této otázce. Za nezbytnou označil konsolidaci a rozšíření ekonomické spolupráce Východ-Západ. Nejpozději do začátku příštího roku by se měly spojenecké země dohodnout o společném přístupu k problémům projednávaným na konferenci v Bonnu. Vyslovil se pro posílení součinnosti VS a doporučil usilovat o větší operativnost v její činnosti.

Polský ministr **K. Skubiszewski** uvedl, že přestavba v SSSR a dalších zemích přispívá k růstu důvěry mezi Východem a Západem. Vyslovil názor, že NATO a USA nevyužívají změny ve státech střední a východní Evropy k nátlaku na tyto země. V západní Evropě sílí tendence k vystavbě jednotného kontinentu, které PLR vítá. Rekl, že pro VS v současnosti neexistuje vojenská hrozba.

Vyjádřil obavy z nového oživení německé otázky, která obsahuje elementy destabilizace nejen pro současnou evropskou spolupráci, ale i z hlediska budoucnosti Evropy. Vídeňská jednání "23" označil za prioritu politiky PLR.

Mimoblokový charakter procesu KBSE a diferencovanost politiky spojeneckých zemí vedou PLR k závěru, že není nutné na této platformě vždy vystupovat jedním společným hlasem. Je nutno

zhodnotit perspektivy celoevropského procesu, který postupně vyčerpává své současné možnosti. Vzniká potřeba dát mu nový obsah. Konstatoval potřebu zintenzivnit a konkretizovat dialog s NATO s cílem upevnit teritoriální status quo na kontinentu a snížit úroveň vojenské konfrontace.

Vyjádřil se pro důslednou realizaci vídeňských ujednání k lidské dimenzi KBSE. Mechanismus lidské dimenze využívá PLR k eliminaci diskriminačních opatření některých zemí ve vztahu k polským občanům. Ekologickou bezpečnost označil za neméně důležitou než vojenskou. Doporučil širší využití existujících struktur v Evropě a přizpůsobit je novým potřebám, především Radu Evropy.

Potvrdil vládní prohlášení Mazowieckého o dodržování společenských závazků ze strany nové polské vlády s tím, že vojenská aliance by se měly týkat jen vnější bezpečnosti členů a ne jejich vnitropolitického a ekonomického řádu. Vyjádřil přání, aby přeměny ve spojeneckých zemích nacházely plné pochopení a respekt. Existence společných zájmů v oblasti bezpečnosti nemůže omezovat právo žádné země svobodně si zvolit vnitřní vývoj. Vyjádřil podporu PLR strukturálním a funkčním změnám ve VS. Měly by odpovídat změnám, k nimž dochází v jednotlivých spojeneckých zemích, v jejich zahraniční politice a vztazích Východ-Západ. Vyslovil se za vytvoření stálého sekretariátu nebo poradního orgánu pomocného charakteru.

Kritizoval existenci a dokonce vytváření nových administrativních překážek bránících kontaktům jednotlivců i organizací uvnitř VS, které jsou v rozporu s uznávanými principy a normami

mezinárodních vztahů. Vyjádřil se za širokou svobodu styků, která podle něho nenarušuje vnitřní řád států. Žádal o uznání práv etnických skupin v členských státech na vzájemném základě /plný text viz příloha III/.

Ministr zahraničí RSR **I. Totu** poukázal na rozpornost mezinárodního vývoje s akcentem na negativní jevy. V mezinárodní situaci nedošlo k radikálním změnám. Výsledky vídeňských jednání hodnotil zdrženlivě. Značnou pozornost věnoval celoevropskému procesu. Kritizoval snahy Západu o destabilizaci vnitřního vývoje v socialistických zemích a vnucovat jim určitý způsob života. Odmítl antikomunistické kampaně, zneužívající humanitární problematiku a lidská práva. Odsoudil snahy západních zemí podmiňovat rozvoj obchodu a hospodářské spolupráce provedením reforem a dalších strukturálních přeměn ve východní Evropě. Odmítl tézi, že rozvoj hospodářské spolupráce je vhodný pouze pro ZSS. Základem pro další rozvoj spolupráce v rámci RVHP mají zůstat dosavadní základní principy. Nelze přebírat model spolupráce uplatňovaný mezi vyspělými kapitalistickými státy. Vyjádřil připravenost RSR aktivně se podílet na procesu demokratizace a zdokonalování mechanismu spolupráce uvnitř Varšavské smlouvy.

Ministr **J. Johanes** zhodnotil současnou situaci ve světě s důrazem na Evropu. Poukázal na pokusy Západu ovlivňovat vnitřní situaci v našich zemích, zneužívat ekonomické potíže a problematiku lidských práv. Informoval o plnění závěrů vídeňské následné schůzky v CSSR, doporučil výměnu názorů v rámci VS o využívání

mechanismu lidské dimenze. Vyslovil se rovněž pro mnohostranné konzultace o přípravě ekonomické konference v Bonnu a naznačil zájem ČSSR hostit další ekonomickou následnou akci v Praze. Uvedl, že již dnes by bylo žádoucí přemýšlet o dalších perspektivách celoevropského procesu, např. z hlediska čtvrté následné schůzky KBSE v r. 1992 i nové konference helsinského typu.

Seznámil účastníky zasedání s rozpracováním čs. iniciativy k vytvoření pásma důvěry, spolupráce a dobrých sousedských vztahů na linii dotyku VS a NATO a také iniciativy k ochraně životního prostředí ve střední Evropě. Značnou pozornost věnoval vídeňským jednáním.

Za jednu ze základních priorit čs. zahraniční politiky označil spolupráci ve VS. Plně podpořil úsilí o upevnění politického charakteru našeho svazku, urychleně vybudovat stálý politický pracovní orgán a zřídít funkci generálního tajemníka VS /plný text viz příloha IV/.

Ve vystoupeních ministrů odpovědných za vnější ekonomické vztahy na plenárním zasedání se projevíly rozlišné přístupy k hodnocení současného stavu a perspektiv celoevropské spolupráce. Odpovídají rozdílnému pojetí a rozsahu uskutečňovaných změn v hospodářských mechanismech jednotlivých zemí. S různou mírou naléhavosti zazněl požadavek na vyšší a účinnější zapojení do mezinárodní dělby práce.

Maďarsko a PLR akcentovaly nezbytnost další demonopolizace a deregulace ekonomiky včetně vnějších ekonomických vztahů ve spojení s celkovou přestavbou ekonomických mechanismů a politických struktur. Spolupráci se Západem považují za klíčový faktor nutné radikální modernizace jejich národního hospodářství. Mají trvalý zájem o spolupráci s dalšími ZSS za podmínek zásadních změn mechanismu. S akcentem na vlastní specifika byl přístup SSSR k přestavbě vnějších ekonomických vztahů blízký stanoviskům Maďarska a PLR. Vystoupení bulharského ministra mělo tradiční pojetí se zdůrazněním významu spolupráce při ochraně životního prostředí. Projevy představitelů RSR a NDR neobsahovaly požadavky na přestavbu mechanismu spolupráce a socialistické ekonomické integrace. Těžiště vidí ve zdokonalování forem a zásad stávající spolupráce. RSR, částečně rovněž NDR, považují za hlavní příčinu stagnace obchodu a hospodářské a vědeckotechnické spolupráce mezi Východem a Západem neochotu VKS k odstraňování překážek.

Přes rozdílné hodnocení spolupráce Východ-Západ se projevila shoda stanovisek na závažnost bonnské konference.

V průběhu zasedání se ministři zahraničních věcí dvakrát sešli v úzkém kruhu. Na prvním setkání 25. října projednali otevřené otázky v komuniké a prohlášení, na druhém 27. října se zabývali hlavně vytvořením stálého politického pracovního orgánu VS, problematikou taktických jaderných zbraní v Evropě a režimu "otevřeného nebe".

Všichni přítomní ministři, s výjimkou I.Totu, se vyslovili pro ustavení stálého politického pracovního orgánu. Zdokonalování mechanismu znovu posoudí příslušná pracovní skupina expertů, která by měla předložit návrh příštímu zasedání VMZV v Bukurešti. Konečné rozhodnutí by mělo být přijato na PPV v Moskvě.

Jednomyslně byl přijat návrh E.Ševardnadzeho uskutečnit neoficiální seminář o taktických jaderných zbraních v Evropě, kterého by se zúčastnili experti států VS a NATO - diplomaté, představitelé armády a vědci. Akce by dala možnost dále rozpracovat a navrhnout alternativní řešení pro přípravu jednání o této kategorii zbraní. NDR vyjádřila ochotu seminář uspořádat počátkem příštího roku.

K režimu "otevřeného nebe" bylo dohodnuto rozpracovat společné pozice spojeneckých zemí ve zvláště komisi pro odzbrojení. Zdrženlivější stanovisko vyjádřil I.Totu, který před vyslovením podpory návrhu požadoval všechny aspekty otázky důkladně prokonzultovat.

Na setkání ministrů pro vnější ekonomické vztahy v úzkém kruhu dne 27.října byly otevřeně diskutovány otázky rozvoje obchodu. Všechny zúčastněné země vyjádřily trvalý zájem na spolupráci v rámci RVHP. Přitom byla zdůrazněna nutnost:

- řešení cenové otázky, která byla označena za jeden z nejzávažnějších problémů,
- úpravy vztahu převoditelného rublu k volným i národním měnám.

- zvýšení dodavatelské disciplíny, kvality a technické úrovně vyměňovaného zboží.
- dalšího rozvoje vyšších forem spolupráce.

Ve vystoupeních jednotlivých ministrů, případně náměstků byly zdůrazňovány následující momenty:

SSSR: možnost přechodu ve vzájemném obchodě z účtování v převoditelných rublech na volnou měnu již od roku 1990: nízká konkurenceschopnost zboží, které je v současné době předmětem vzájemného obchodu mezi socialistickými zeměmi, je jedním z nejvážnějších problémů rozvoje obchodu Východ-Západ.

ČSSR: nutnost akceptace stávající reality minimálně v roce 1990, kdy v žádné zemi nebude k dispozici jiná zbožová struktura, než letos. K období po roce 1991 nutno přistoupit uvážlivě, postupně v souvislosti se strukturálními změnami posoudit i možnosti využití obchodu za volnou měnu; podáno vysvětlení o zaváděných celních opatřeních od 1. listopadu 1989. Bylo zdůrazněno, že se jedná o opatření dočasná, směřovaná k ochraně vnitřního trhu.

NDR: nezbytnost sjednocení norem socialistických zemí s existujícím systémem v západoevropských zemích v souvislosti se vznikem jednotného vnitřního trhu po roce 1992: nutnost změny struktury vzájemného obchodu /s ohledem na měnicí se potávku SSSR u strojů a zařízení/ při minimalizaci dopadů do sociální oblasti.

BLR: potřeba změny systému práce v RVHP, který se přežil a vede k oslabování spolupráce: návrh, aby se neformální setkání ministrů zahraničního obchodu socialistických zemí uskutečnila minimálně dvakrát ročně. Měly by se na nich diskutovat metodické

přístupy zejména k řešení otázek, které vyplývají ze změn hospodářských mechanismů v jednotlivých zemích a jejich vlivu na zahraniční obchod a z rozvoje obchodu Východ-Západ.

PLR: záměr již při jednáních o obchodně politických dokumentech pro rok 1990 dosáhnout toho, aby část zboží strategického charakteru byla dle bilaterální domluvy stanovena jako pevné kontingenty, jejichž splnění bude garantovat stát. Ostatní oboustranně nabízené zboží zpracovat do indikativních kontingentů. Realizace bude závislá na konkrétních potřebách podniků obou zemí. Uvedený přístup byl zdůvodněn snahou vlády PLR o snížení dotací.

Z á v ě r y :

Zasedání potvrdilo, že základní zahraničně politické cíle členských států v rámci spojenecké politiky zůstávají shodné. Všechny státy včetně PLR a Maďarska vyjádřily zájem na pokračování a rozvoji součinnosti v nových podmínkách netradičními formami a metodami.

Příprava dokumentů prokázala, že prozatím nenazrály podmínky pro přijetí společného prohlášení k celoevropské ekonomické spolupráci. Hlavní překážkou byly pozice RSR, která odmítala přistoupit na formulace týkající se moderních forem spolupráce mezi Východem a Západem a integračních procesů v Evropě. Svoji úlohu sehrála i pozice maďarské delegace, která prosazovala některé formulace zjevně nepřijatelné pro RSR.

Na zasedání se projevila větší diferenciacie v postojích jednotlivých členských států. s níž třeba v nynějších podmínkách počítat i do budoucna. Neivětší odlišnosti se projevují v hodnocení politiky Západu vůči socialistickým zemím.

První zkušenosti z účasti ministrů odpovědných za vnější ekonomické vztahy na zasedání výboru jsou pozitivní.

FMZV a FMZO rozpracují náměty a návrhy vyslovené nebo přijaté na zasedání a stanoví konkrétní úkoly, kterými se budou řídit ve své praktické činnosti.

V Praze dne 31. října 1989